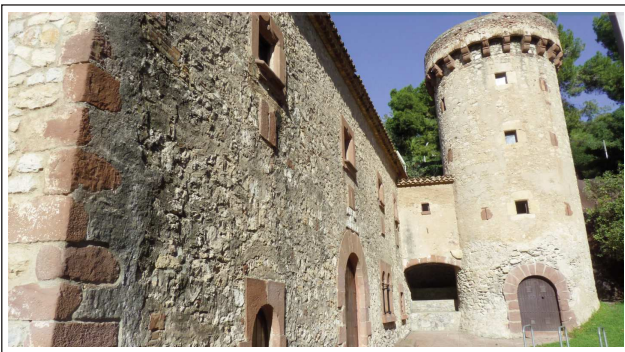

bada la Guerra de Successió, l'any 1717 s'efectuen les ampliacions ja esmentades de l'església. Encara hi havia incursions dels pirates i el 1734 es bastí el cos occidental del castell. Va ser fet amb pedres i maons i posteriorment encalçinat amb una tonalitat beix.

CAN GOMAR. Castelldefels.

L'any 1883, el castell estava en ruïnes i el 1897 fou comprat pel banquer barceloní Manuel Girona. Va encarregar la seva restauració a l'arquitecte Enric Sagnier, que va refer amb criteris historicistes les torres, va afegir a la façana finestres amb un aire gòtic tardà, va fer créixer la torre principal i construï la muralla actual. A l'interior també s'efectuaren grans reformes. Són remarcables dues estances: la sala noble i la d'esgrima. La primera és una gran sala amb una gran llar de foc de pedra i decorada amb motius vegetals i les inicials MG, en escaiola. Les parets estan ornades amb una sanefa pintada, formada per una àguila, dues flors de llúpol i l'escut de Catalunya. Damunt hi ha un fris d'estil renaixentista decorat amb fulles d'acant, amorets, escenes de caça i en el centre l'escut de la Baronia d'Eramprunyà. La sala d'esgrima està decorada amb quinze medallons amb màximes escrites a sota. Són reproduccions de gravats d'Otto van Veen (1556-1629). L'any 1988 l'Ajuntament de Castelldefels va comprar el castell i va promoure l'estudi històric i arqueològic del conjunt.

Torres de guaita i defensa de les masies de Castelldefels

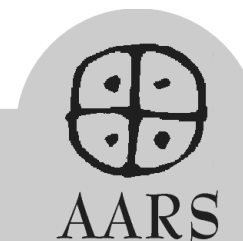
A causa dels atacs dels pirates, tant el segle XVI com el XVIII, les masies varen construir torres exemptes de guaita i de defensa. S'unien a la masia per mitjà de petits ponts llevadissos. Encara se'n conserven nombroses.

Text: Joan Codina i Bernaus

fotos Lluís Fernández:

BIBLIOGRAFIA

Catalunya romànica, vol. XX, Barcelonès, Baix Llobregat i Maresme.

AARS

AMICS DE L'ART ROMÀNIC DE SABADELL

Núm. 178

17 de desembre de 2017

EL BAIX LLOBREGAT

SANTA MARIA DE CASTELLDEFELS

El castell de Castelldefels s'alça dalt d'un turonet que domina la zona sud del delta del Llobregat. Fou construït damunt de les restes d'un poblat ibèric i d'una posterior vil·la romana. La primera edificació va ser l'església de Santa Maria. Molt més tard es bastí, en diverses etapes, el castell.

SANTA MARIA DE CASTELLDEFELS. Campanar.

CASTELL DE CASTELLDEFELS. Torre.

El primitiu temple preromànic és esmentat l'any 967, en el testament de Galí de Santmartí, que deixava la major part dels seus béns a Santa Maria, per tal que s'edifiqués un monestir, però no s'arribà a construir. Quatre anys més tard, el comte de Barcelona

donà el lloc al monestir de Sant Cugat. L'església esdevingué una simple parròquia rural.

L'edifici actual és dels inicis del segle XII, però rebé posteriorment diverses remodelacions i ampliacions. Consta d'una sola nau, coberta amb volta de canó, capçada per un ampli transsepte i tres absis semicirculars. Al creuer s'aixeca un cimbori sobre trompes, coronat per un campanaret quadrat d'un sol pis amb finestres geminades a cada cara. Al braç nord del transsepte s'obre una petita porta romànica.

Al segle XVI es construï, als peus de la nau, un cor gòtic i es va refer la porta principal de ponent amb estil renaixentista. Al segle XVIII, es bastiren les capelles situades a banda i banda de la nau i, allargant el braç sud del transsepte, la capella de la Salut. En aquesta data es constituï la Confraria de la Mare de Déu de la Salut, que es dedicava a rescatar captius dels pirates. La capella conté pintures del mestre de dibuix Francesc Rodríguez i grafitis d'un presoner de la Guerra Civil Espanyola (1936-39).

L'any 1897, el banquer barceloní Manuel Girona va comprar el castell i l'església, que fins aleshores era la parroquial. Va fer construir una nova església al centre de la vila, que passà a ser la parroquial i la del castell va esdevenir privada. Entre els anys 1989 i 1996, es varen fer diverses campanyes d'excavacions. Sota el subsòl de l'església es trobaren restes d'un poblat ibèric (segle III al I aC) i també la seva posterior reconversió en una vila romana.

CASTELL DE CASTELLDEFELS.

CASTELL DE CASTELLDEFELS

Encara que el lloc està documentat al segle X com a *kastrum Felix* o *Castrum Feles* i posteriorment com *Chastello de Fels*, la primera edificació fou l'església, i el castell va ser bastit en diverses etapes bastant posteriors. A causa de la inestabilitat política dels segles XIV i XV, l'església es va fortificar. Documentació de l'època diu que, a més del temple, hi havia una

CASTELL DE CASTELLDEFELS. Interior.

casa forta envoltada d'una muralla relativament gran. L'any 1550, per protegir-se dels atacs dels pirates barbarescos, el rei Felip II va ordenar bastir una xarxa de torres i castells a tot el llarg del Mediterrani. A Castelldefels se substituï la casa forta pel primer castell. Va ser construït amb pedra marès rogenca. Un cop aca-